

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 25-52.

Leto XVIII.

V Ljubljani, v soboto, dne 21. septembra 1935.

Štev. 94.

Preveč reprezentacijskih izdatkov

Kdor se je udeležil kakšnega večjega ali manjšega mednarodnega kongresa, ta je moral vedno ugotoviti naslednje: Na kongresu imajo besedo samo zastopniki velesil in samo njih mnenje se upošteva, oni tudi in samo oni sklepajo o vseh resolucijah. Edino zastopniki denarnih velesil, kakor so Holandska in Belgija, ki igrata tudi na mednarodnem trgu surovin važno vlogo, pridejo na mednarodnih kongresih do veljave. Vse drugo pa ima samo dekorativno vlogo, da poveča mednarodni značaj in sijaj kongresa. Zlasti majhen pa je na teh mednarodnih kongresih vpliv slovanskih narodov, kar občuti celo svetovna Rusija, pa čeprav spada med svetovne sile in ne le med velesile. Vrednost teh mednarodnih kongresov je zato za manjše države zelo majhna in silno problematična.

V popolnem nasprotju s primerno udeležbo na teh mednarodnih kongresih pa so stroški za udeležbo, ker je treba plačati vse v dragi tuji valuti in ker morajo delegati reprezentirati, torej stanovati v najdražjih hotelih, obedovati v najdražjih restoranih itd. Par desetisoč dinarjev kar hitro velja en sam delegat in če bi sešli vse vsote, ki jih izdajo le v enem letu za te reprezentacijske stroške, bi dobili desetmilijonske vsote. A ta drag denar, ki je šel v tujino, ni prinesel prav za prav nobenega haska. Zato pa bi bilo čas, da bi vse te nepotrebne izdatke omejili na minimum in da bi mirno dopustili, da bi se vedno vsi mednarodni kongresi vršili brez nas. Naša veljava v zunanjem svetu ne bi bila zaradi tega nič manjša, ker se veljava države res ne ceni po njeni udeležbi na mednarodnih kongresih. Nasprotno bi se pridobili na ugledu, ker bi nas smatrali za varčno državo. Varčnost pa je na svetu še vedno cenjena.

Tudi v našem zunanjem ministrstvu so stroški za reprezentacijo previsoki. Postati bi moralo pravilo, da je v poslanstvu prostora samo za absolutno delovne ljudi. In samo toliko osebja, kolikor je nujno potrebno. Zlasti pa bi se moralo gledati na to, da osebje poslanstva ne reprezentira le države, temveč da tudi služi njenemu gospodarstvu in njenim kulturnim interesom ter da je v živem kontaktu z našimi izseljenci. Kako slabo podporo pa dobiva gospodarstvo od naših poslaništev, dokazujejo vse gospodarske publikacije, ki jih izdaja zunanje ministrstvo. Tako n. pr. prinaša glasilo Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine 10 krat več in mnogo bolj uporabnega gradiva, kakor pa ga prinaša »Privredni pregled zun. ministrstva«. Ne za reprezentacijo, temveč le za dejansko korist naj se izdaja denar.

Mnogi so tudi tega mnenja, da je za našo državo silno častno in nadvse koristno, če je tudi pri nas ta ali oni mednarodni kongres. Da je nekaj časti v tem, priznavamo, le da moramo to čast zelo drago plačati. Da pa bi imeli od tega tudi direktne koristi, pa prav zelo dvomimo. Tuje se bodo sicer pri nas počutili zelo dobro in bodo tudi odkritosrčno hvalili naše gostoljubje, toda samo z banketi se ne ustvarjajo resnična prijateljstva. V mednarodni politiki veljajo le interesi in če so si ti v nasprotju, potem ne pomaga še tako velika gostoljubnost. Tudi mnenje, da bi mogli z mednarodnimi kongresi dvigniti tujski promet, je napačno. Če hočemo imeti tuje, moramo imeti dobre ceste in dobre hotele, ker lepota naše zemlje je že tako velika, da bo vedno privlačila tuje. Le žal, da jih danes slabe ceste odvrčajo.

Tudi za tiskovine v reprezentativne svrhe dajemo preveč denarja. Tako smo pred leti izdali težke milijone za poseb-

no jugoslovansko številko »Neue freie Presse«. Danes vemo, da je bil ta nepotreben izdatek samo v korist dunajskemu listu. Krasen moderen hotel bi mogli imeti s tem denarjem in ta hotel bi še danes privlačil tuje.

Če bi bili časi konjunktore, potem se prenese tudi marsikateri le reprezentativni izdatek. Danes pa, ko je padel na-

Tudi Slovenija je pasivna pokrajina

Na iniciativo min. Komnenovića je bila v Beogradu konferenca glede prehrane pasivnih krajev. Tem krajem bi se pomagalo z javnimi deli, z znižanjem železniške prevoznine za koruzo, pšenico in krmno ter s podporami v blagu.

Prometni minister je izjavil, da more po finančnem zakonu najeti 300 milijonov dinarjev pri Drž. hip. banki za gradnjo prog ter bi od tega denarja porabil za mezde 200 milijonov, za material pa 100 milijonov Din. Gradbeni minister pa je poročal, da je izposloval za cesto Subotica-Beograd-Niš-Caribrod 200 milijonov dinarjev.

Prevoz koruze se bo pocenil za pasivne kraje za 50%, za brezplačno razdelitev hrane pa je zaprosilo socialno ministrstvo kredit 12 milijonov, ki pa se naj bi po željah konference zvišal na 25 milijonov dinarjev.

Med pasivne kraje pa konferenca ni več štela Slovenije. Zato je odšla Slovenija s konference tudi čisto praznih rok. Ne pri javnih delih in ne pri železnicah ni bila Slovenija upoštevana.

In vendar je tudi Slovenija agrarno pasivna dežela, ki plačuje za žito najvišje cene, ker je najbolj oddaljena od žitornih krajev. Imeli bi sicer mnogo raje, da bi Slovenija sama imela vse, kar potrebuje za prehrano, toda žal njen pridelek ne zadošča in zato je pasivna pokrajina.

Ker je pasivna pokrajina, pa ima tudi pravico na iste podpore, ko vsaka druga pasivna pokrajina. To tem bolj, ker Slovenija kljub svoji pasivnosti plača državi relativno največje davke.

Tem bolj pa moramo zahtevati, da se upošteva agrarna pasivnost Slovenije sedaj, ko je izgubila svoje dohodke iz dru-

rodni dohodek za polovico in ko se ta padec še ni ustavil, pa ni čas za le reprezentativne izdatke. Te je treba neusmiljeno črtati, da ne bodo zaradi njih črtani stokrat bolj potrebni izdatki. Na vsak dinar je treba danes paziti, zato konec z neplodnimi reprezentativnimi izdatki. Kdor si hoče ogledovati tujino, naj si jo ogleda na svoje stroške!

gih panog gospodarstva. Baš letos so bile znižane premogovne dobave Slovenije. Prav nobenega nadomestila ni za te dobave in je preje občutna beda v premogovnih revirjih že postala sedaj katastrofalna. In tem bednim delavcem, ki so prišli ob kruh zaradi redukcije premogovnih dobav, naj bi se sedaj še odrekla vsaka podpora!

Na tleh pa je tudi lesna trgovina, ki je živela cele pokrajine Slovenije. Desetisočjem je dal les edino možnost, da so si nakupili potrebnih živil. Sedaj te možnosti ni, a agrarna pasivnost se Sloveniji noče priznati.

Dokler so v Sloveniji denarni zavodi še normalno poslovali, si je Slovenija še nekako pomagala. Ne po krivdi Slovenije pa je tudi normalno poslovanje denarnih zavodov ustavljeno. Posledica tega je, da vlada na vseh gospodarskih poljih zastoj in da ubija gospodarsko mrtvilo Slovenijo tako, kakor še nikdar. Pri tem pa je še davčni vijak v Sloveniji najsilnejši, kar dovolj zgovorno dokazuje dejstvo, da je v Sloveniji najmanj davčnih zaostankov.

Kljub temu pa se Sloveniji odrekla sedaj to, kar se priznava vsaki drugi pasivni pokrajini. Mi proti temu protestiramo in zahtevamo, da se tudi v Sloveniji že enkrat začne z javnimi deli. Zahtevamo, da se naše ceste uredijo, da dobi Slovenija že enkrat dobre avtomobilske ceste, da ji ostane vsaj tujski promet, če je že uničena njena lesna trgovina, če je paralizirano njeno denarništvo, če je zapostavljena pri premogovnih dobavah in če je favorizirana le pri plačevanju davkov.

Slovenija je žal agrarno pasivna pokrajina, zato pa njej iste pravice, iste podpore in enaka javna dela kot drugim pasivnim pokrajinam!

Stiska trgovstva

Ni morda stanu, ki bi bil od sedanje gospodarske stiske tako prizadet, kakor trgovski. To dokazuje ne le obupna statistika stalnega nazadovanja števila trgovin, temveč to potrjuje tudi vedno ostrejša konkurenčna borba med trgovci, ki še niso podlegli posledicam krize. V strokah, kjer je bil preje primeroma zaslužek še visok, se danes komaj zasluži toliko, da se krijejo vsi stroški, tako je ostra konkurenca pritisnila vse cene. Vedno pogostejši pa so tudi pojavi, ko postaja ta konkurenca že tako brezobzirna, da je ni mogoče označiti drugače kakor kot umazano in protizakonito konkurenco.

Čeprav pa je vse to že notorično, je še vendar polno ljudi, ki nočejo verjeti, da se bori trgovec danes že za golo eksistenco. In vedno so vzroki tega propadanja trgovine isti, vedno pa ostajajo tudi opozorila trgovstva, da se že enkrat ti vzroki odpravijo, zamaž. Odgovorni činitelji so menda prepričani, da bi napravili greh, če bi skrbeli za procvit trgovine. V resnici, večje zaslepljenosti zaradi animozitnosti proti trgovini si res ni mogoče misliti!

A ni tako le pri nas, temveč tudi v drugih državah, kakor dokazujejo pritožbe trgovcev na Češkoslovaškem. Tako so na svojem nedeljskem sestanku trgovci Češkoslovaške sprejeli resolucijo, ki med drugim pravi:

Stiska trgovstva zavzema vedno bolj nevaren obseg. To dokazuje porast insolventer vedno večja imobilnost kupčij. Trgovstvo zahteva zato, da se olajšata uvozna in

izvozna trgovina. Zlasti pa protestira proti davčni preobremenitvi trgovstva. Davčne uprave se kar ne morejo oprostiti svoje iluzije, da znašajo dobički v trgovini od 8 do 15 odstotkov, dočim morajo vse trgovine delati z znatno nižjim odstotkom. Posebno vse trgovine z živili morajo delati s tako nizkim zaslužkom, da se komaj krije režija. Vrh vsega pa se slabi položaj trgovcev še z davčnimi in drugimi privilegiji zadrug v konzumov, vedno močnejših konkurentov trgovine.

Trgovstvo trpi nadalje, ker ne more dobiti cenjenih kreditov. Nujno potrebno je nadalje, da se tudi za veletrgovino uvede dokaz strokovne usposobljenosti. Pri sladkorju ne zasluži trgovec skoraj nič. Prometni davek se mora pavšalirati, izdati je treba nov zakon o razprodajah ter izvesti treba volitve v zbornice in socialne ustanove. 40urnik pa je za trgovine neprikladen.

Vse to so zahteve, ki bi jih prav tako mogli postaviti naši trgovci. Ta enakost zahtev trgovcev na Češkoslovaškem in v Jugoslaviji pa je tudi dokaz njih upravičenosti in zato te zahteve tudi navajamo.

Stiska trgovine postaja že evropski pojav, posledica te stiske pa splošno osiromašenje evropskega prebivalstva. Kljub temu pa se še najdejo ljudje, ki mislijo, da je njih socialna dolžnost to proletarizacijo še pospeševati. Ali res ne razumejo, komu v korist je to pospeševanje proletarizacije? Ali se res ne zavedajo pogubnih posledic tega napačnega ravnanja?

Na naslov »Jugoslovenskega Lloyd« v Zagrebu

Pred dnevi je objavil ljubljanski dopisnik »Politike« neki silno nezreli članek o ljubljanskem dijaškem sejmu. Vsak povprečen Ljubljančan bi vedel povedati dopisniku, kako je s tem sejmom. In povedal bi mu tudi, da ni še bil zlepa tako slab, kot letos, ko so bili dijak skoraj brez starih knjig, ker je iz Beograda ukazana cela množica novih in doslej v Sloveniji nepoznatih knjig. Če bi dopisnik »Politike« količnik globlje pogledal na ta dijaški sejem, potem najbrže o tem sejmu sploh ne bi poročal, ker bi moral dodati tako težke konstatacije o škodljivih posledicah centralizacije tudi pri šolskih knjigah, da »Politika« kot vnet centralistični list tega pač nikdar ne bi objavila.

Očividno pa dopisniku »Politike« ni zadostovalo, da je dokazal samo svojo nevednost, temveč je smatral tudi za potrebno, da pokaže svoje nerazpoloženje do gospodarskih ustanov Slovenije. In tako si je drznil zapisati trditve, da ljubljanski velesejem nima niti zdaleka toliko kupec kot ta dijaški sejem. Vemo, da Beograd ni zadovoljen z uspehom ljubljanskega velesejma, ker kljub vsej državni podpori ni sposoben, da bi ustvaril lastni velesejem. Vendar pa se nejevolja še ne more biti razlog, da se s takšnimi neresnicami nastopa proti ljubljanskemu velesejmu. — Očividno iz članka »Politike« pa je prinesel »Jugoslovanski Lloyd« beležko, da je bilo na dijaškem sejmu v Ljubljani več kupec in prodajalcev kot na ljubljanskem velesejmu.

Vajeni smo bili smatrati »Jugoslovanski Lloyd« za resen gospodarski list, ki pač snovi za svoje beležke ne pobira iz nezrelih člankov. Zlasti pa nismo pričakovali, da bi si »Jugoslovanski Lloyd« dovolil tako šepave primere, kakor je primera z dijaškim sejmom in gospodarskim velesejmom.

Če zato hoče »Jugoslovanski Lloyd« ohraniti v Sloveniji svoj dober sloves, naj storjeno krivico lepo popravi ter v bodoče ne smatra kot informativen vir nezrele dopise, ki jih objavlja »Politika« o Sloveniji.

Cigarete po 2 dinarja

bo prodajala naša monopolska uprava, in sicer so to tuje cigarete z imenom »Abdulla« ter se bodo prodajale v zavojčkih po 20 cigaret, vsak zavojček pa bo veljal 40 Din. Pa tudi nekatere cenejšje tuje cigarete bo prodajala naša monopolska uprava. Te bodo veljale od 35 do 20 Din za 20 kosov. Končno bo prodajala naša monopolska uprava tudi tuj tobak za pipo, ki je tudi prav primerno drag. 50 gramov takšnega tobaka bo veljalo 40 Din. Dvomimo, če bo monopolska prodaja prodala toliko teh dragih cigaret, da se ji bo sploh izplačalo prodajanje teh tujih cigaret, ko pa vidimo, da ne gredo v denar niti cigarete »Vardar« in »Drina«, ki se jih dobi za 9 Din 20 kom. Kljub vsej reklami, ki si jo dovoljuje monopolska uprava za te cigarete, vendarle stalno nazaduje njih prodaja in ljudje segajo vedno bolj po cenjenih cigaretah, pa čeprav so nekatere že vzorno prvovrstne samo za nekadilce. Menda je monopolska uprava v vsej Jugoslaviji edina ustanova, ki ne ve, da imajo ljudje vedno manj denarja, ker potem res ne bi zamestala denarja za drage reklame, ki so za monopolske predmete pač čisto odveč.

Pri tej priliki pa bi si upali vprašati monopolsko upravo, kdo pri njej ima to sijajno zaslug, da se ne smejo prodajati stročnice. Pri prodaji stročnic bi mogla monopolska uprava doseči lepe dobičke, a kakor se vidi, jih nikakor noče ali pa misli, da so stročnice nedopustne, ker jih niso pred vojno poznali v Beogradu.

Samo pol leta, da bi imel podjeten zasebnik odločevati pri monopolski upravi, pa bi kar gledali, kako se more dvigniti njen dobiček. Toda s cigaretami po dva dinarja to pač ne bo šlo.

Patrebna je samopomoč trgovcev

Govor predsednika Združenja trgovcev v Mariboru, Ferda Pinterja na občnem zboru Zveze v Ljutomeru

Kot prvo mi je dolžnost, da Vas v imenu mesta Maribora, v imenu gospodarstva našega mesta iskreno, prav prisrčno pozdravim. S tem pozdravom bi bila izražena tudi želja, da bi naše težnje, naše upravičene pritožbe vendar enkrat našle na odločujočih mestih vsaj malo razumevanja.

Saj je človeku težko in skoro obupava nad rešitvijo stanju, ki je neizprosni počasni smrti zapisan zato, ker nekateri gošpodje, ki se jim v splošnem ne more očitati, da so neobjektivni, vendar za naš stan nimajo ne razumevanja, ne smisla niti srca.

Na vseh naših sejah, sestankih in skupščinah se slišijo zadnjih par let skoro iste težnje in pritožbe o težkočah trgovskega stanja, zato prav za prav nimam povedati nič aktualnega, ker je vse že ponovno bilo v razgovoru, ponovno se že predebatiralo, a žal, vse brez uspeha. Boj za obstanek je v resnici težak, resen, to potrjuje tudi statistika, ki nam pravi, da nas je v Dravski banovini že 6000 manj. In povejte mi, kako naj skoro polovico manj davkoplačevalcev več davka plača, kakor poprej skupno s temi propadlimi 6000.

Razen tega pa trgovca ubija težka konkurenca nabavljajnih zadrug in konzumov. Tudi danes ne moremo iti preko tega, enako perečega vprašanja ter moramo javno protestirati proti privilegijem konzumov. Ti se morajo enkrat nehati, ker smo vsi enako dobri državljani, vsi ljubimo našo mlo in drago Jugoslavijo, vsi smo zvesto vdani naši preljubljeni in prevzvišeni kraljevski hiši, zakaj potem enim privilegije, drugim nič. Ne zahtevamo za sebe privilegijev, zahtevamo pa, da se tudi drugim ukinejo.

V kratkem bo skupščina našega Centralnega predstavništva, kjer se naj iznesejo naši protesti in naše zahteve. Pri tej priliki je treba jasno in glasno povedati, da tvori trgovstvo za enkrat še vedno pomembni del davkoplačevalstva, ter si ne pusti kratiti svojih pravic od nikogar in če ne bo zboljšanja, bo trgovstvo prisiljeno poseči po samoodrambi.

O kmetijski zaščiti je škoda besed, vlada je sama sprevidela, da so se napravile velike pogreške in zato skuša sedaj popraviti, kar se še popravi da.

Mnogo, mnogo je neprilik, ki tarejo trgovstvo, ali bolje rečeno, vse stare so ostale, a prišle še nove. Zraven davkov je prišla v Mariboru še uvoznina, tvorniške in industrijske prodajalne še eksistirajo, še se tolerira nelegalna trgovina krošnjarjev; vsi ste slišali in brezdomno čitali v »Trgovskem listu« slučaj poslanca Đake Makarja iz Metlike, ki je napravil pismeno intervencijo, da se krošnjarjem iz njegovega okraja dovoli krošnjariti tudi z manufakturo.

Ker vsi znaki kažejo, da za enkrat še ni upanja, da bi se naš položaj v doglednem času zboljšal, prihajamo do spoznanja, da je treba pograbiti stvar iz druge strani, t. j. baviti se še z vprašanjem, kako dvigniti kupno moč naših odjemalcev: kmeta, nameščence in delavca, ter na ta način dvigniti gospodarstvo in poživiti trgovino. Ne mislim iznašati novih receptov, pa potrebno je posmatrati današnjo splošno situacijo ter s prstom pokazati na napake, ki se v tem oziru pri nas stalno dogajajo.

Naš kmet, ki mu je famozna zaščita vzela itak ves kredit, je danes finančno absolutno nezmožen, ker nimajo njegovi pridelki danes nobene cene, in to v prvi vrsti, ker sta naš izvoz pa tudi naš tujski promet vse prej kot urejena. Tu moramo predvsem omeniti našo prometno politiko. Danes je že nepobito dejstvo, da je doživela železnica z nižanjem potniških tarif povoljne finančne rezultate, neče pa nikakor priznati, da bi nižje blagovne tarife dvignile tovarni promet, ter gotovo tudi njene dohodke. Kakšna olajšava bi bila to za izvoznike! Da pa trpi naš izvoz tudi radi slabih gospodarskih odnošajev s sosednimi državami ni nobena skrivnost. Kakšne ovire se stavijo ravno od merodajnih mest našemu izvozu sedja in to celo po katastrofalnih izkušnjah preteklega leta! In Narodna banka. Le z velikim trudom se je končno doseglo, da dovoljuje predjume na klirinške terjatve v višini do 80%.

Sosedna Avstrija stalno podvzema represivne mere proti našemu turističnemu prometu in šele ob koncu sezone smo

vzeli to zadevo v resnejši pretres. Tu naj posežejo vmes zato poklicni čimtelji in naj ukinejo izvozne ovire, naj pospešujejo promet, naše ceste in ugodni rezultati ne bodo izostali. V Dravski banovini vlada večja brezposelnost ko se oficijalno priznava. Približno 20.000 delavcev in nameščencev je na cesti! In tu prihaja železniška uprava in hoče reducirati dobave premoga za železnice iz naših rudnikov dasiravno nadkriljuje naš premog kvantitativno premog iz južnih premogovnikov, katerim na ljubo je ta namera nastala. Namesto, da se priskrbi številnim našim brezposelnim delo in zaslužek z raznimi, tudi že objubljenimi javnimi deli, se hoče na ta način po nepotrebnem povečati armada brezposelnih.

Načrtnega gospodarstva ni in naša Dravska banovina je vedno zapostavljena. Ena milijarda je bila notirana za javna dela, od tega 568 mil. za komunikacije, a naša banovina je prejela, odnosno naj bi prejela od te precejšnje vsote borih 35 milijonov, ki jih pa še nimamo. Zato so pa tudi naše ceste tako slabe, zlasti od severne meje dalje, da se mednarodna publika, zlasti avtomobilisti vračajo, rekoč, »da ni cenejša prehrana ekvivalent za večjo obrabo pneumatike in šasije pri motornih vozilih.«

In naša zveza z morjem! Kaj bi bilo naravnost, ko da se zgradi čimprej železniška zveza do morja, ki je bila ne samo že objubljena, ampak je bil že denar pripravljen, pa so ga drugje porabili. In če

Občni zbor Pomočniškega zbora

V četrtek zvečer je bil v posvetovalnici Trgovskega doma občni zbor Pomočniškega zbora, ki pa je bil zelo slabo obiskan. Po pravici so grajali predsednik zbora in drugi govorniki to pičlo udeležbo, ki govori le preveč nazorno o nezavednosti pomočnikov. Ta nezavednost zasluži tem ostrejšo grajo, ker so poročila na občnem zboru dokazala, da dela uprava zelo dobro in da so pomočniki dosegli velike uspehe, ki jih pa bodo morda zopet izgubili, če ne bodo pokazali več zavednosti.

Občni zbor je otvoril predsednik Melicer, ki je konstatiral sklepčnost (ker je zbor po eni uri sklepčen ob vsakem številu članov) ter pozdravil: predsednika združenja trgovcev K. Sessa in tajnika Šmucarja, zastopnika davčne oblasti dr. Rupnika, urednika »Trgovskega lista« ter predsednika Društva aranžerjev Čulka.

Nato se je v lepih besedah spominjal smrti velikega kralja Aleksandra ter zagotovil vdanost vseh pomočnikov novemu kralju.

V svojem govoru je na kratko poročal o delu uprave, o uspešnem in prisrčnem sodelovanju z Združenjem trgovcev ter o bližnji ustanovitvi Zveze pomočniških združenj, katere pravila so bila ravnokar potrjena.

Lepo sestavljeno in izčrpno tajniško poročilo je podal g. Kravos. Uprava je imela 15 sej, več posvetovanj in žalno sejo po blagopokojnem kralju. Prvič so dosegli pomočniki, da se je letos uvedel poletni čas, za kar se zahvaljuje Združenju trgovcev in pa uvidenosti šefev. Združenje trgovcev je tudi sklenilo, da se praznujejo vsi zapovedani prazniki, za kar mu bodi tudi izrečena naša zahvala. Nadalje je poročal o prizadevanju, da dobe pomočniki starostno zavarovanje.

S pomočjo trgovskih združenj so bila uspešno končana pripravljajna dela za ustanovitev Zveze pomočniških združenj. Ustanovni občni zbor bo 6. oktobra.

Nadalje je poročal o anketi glede brezposelnosti, o imenovanju pomočnikov kot predsednikov pri trg. sodišču ter o pritožbah glede čezurne zaposlitve pomočnikov v nekaterih podjetjih. Odločno je grajal nezavednost nekaterih pomočnikov, ki nočejo plačati niti 2 Din mesečne članarine.

Blagajnik Lampič je poročal o blagajniškem stanju organizacije. Vseh podpor je bilo izplačanih nad 10.000. Shvaležnostjo se spominja vseh dobrotnikov društva, ki so podprli pomočniški zbor s podporami. Tako so darovali: tvrdka Schneider & Verovšek 5000 Din, banska uprava 2000, Združenje trgovcev v Ljubljani 2500 Din, tvornica Zlatogor in Horvat & Co po 1000 Din, po 500 Din pa: tvornica

sedaj zahtevamo, velja za nas vedno oni stereotipni odgovor: »Nema kredita«. Ne zahtevamo nikakih izjem, ampak samo vsestransko enakopravnost in naše gospodarstvo se bo dvignilo na vsej črti.

Toda kljub vse prej kot zavidljivemu položaju, v katerem se nahaja naš trgovski stan, mora biti naše geslo: »Ne kloniti!« Nasprotno! Z našim delom moramo dokazati, da smo konstruktiven element v državi, ki pozna in izpolnjuje svoje dolžnosti, ki pa tudi zahteva oni del pravice, ki mu gre. V to svrhu moramo predvsem poskrbeti, da bo naš naraščaj dober, da se bo rekrutiral le iz boljšega materiala in deležen potem čim najboljše izobrazbe, bodisi z ozirom na praktični, kot tudi na teoretični pouk. Moramo dvigniti splošni nivo našega naraščaja, kar naj bo v prvi vrsti naloga naših nadaljevalnih šol.

Ne vemo kakšnim časom gremo nasproti, zato pa opremimo naše naslednike z vsem onim znanjem, ki jih usposobi, da v bodočnosti enkrat zaustavijo val svetovne gospodarske stiske, ki kar naprej vlada.

Mi pa nadaljujmo boj, ki ga nam je vsilila zla usoda, vendar naj to ne bo boj posameznika, ampak oklenimo se svojih stanovskih organizacij, podpirajmo in širimo stanovsko glasilo, ker bojevali se bomo uspešno samo v skupnosti potom naših organizacij in s pomočjo našega tiska.

Nadejam se, da ni več daleč oni čas, ko bo ona centralna gospodarska korporacija, za katero se že toliko let borimo, ko bo »Gospodarski svet« vsaj malo izboljšal naše težke prilike s tem, da se bodo naše upravičene želje na odločujočih mestih ne samo slišale, ampak tudi upoštevale.

»Schicht«, Union, Jugo-Česka, ljubljanska občina, tvrdka Krivic in A. Šarabon, Ind. platnenih izdelkov Jarše 300 Din, Stane Vidmar in Golob & Co po 200 Din ter H. Franzl, Sidol (Zagreb) ter Jugosvila (Maribor) po 100 Din.

Vsa poročila, ko tudi predlog nadzorstva, da se podeli upravi razrešnica, je sprejel občni zbor soglasno.

Predsednik Združenja Karl Soss je pozdravil občni zbor v imenu združenja ter postavil več predlogov, kako bi bilo mogoče še dvigniti sodelovanje med Združenjem in zborom.

Končno je bil sprejet pravilnik podporne fonda, določena naročnina v stari višini ter rešenih nekaj manjših vprašanj.

Po dovršenem dnevnem redu je predsednik Melicer toplo priporočal vsem pomočnikom, da se zavarujejo pri bolniški blagajni Trg. in bolniškega društva, ker ne zahteva to le stanovska zavednost, temveč tudi praktični interes, ker je pri OUZD članarina višja.

Nato je bil občni zbor zaključen, ki je pokazal lepe uspehe uprave, obenem pa tudi veliko nezavednost članstva. Upamo, da nam v prihodnje ne bo treba napisati te nevesele konstatacije.

Cena cementa se je dvignila

Iz Sarajeva poročajo, da se je cena cementa znatno dvignila. Še pred nekaj dnevi so se dobile vagonске pošiljke cementa po 39 Din za 100 kg franko Metković, vključno državna trošarina in davke na poslovni promet, dočim se danes zahteva od 50 do 55 Din za 100 kg. Cene so se dvignile, ker so dobile cementne tvornice velika naročila cementa za zelo visoke cene in so proizvajalci za domače potrebe zato zelo omejele.

Konkurzi in prisilne poravnave

Potrjeni sta prisilni poravnavi, ki sta jih sklenila s svojimi upniki mestni stavbenik inž. Franjo Dedek v Ljubljani ter poravnava, ki jo je sklenil za Zvezno knjigarno njen poslovodja Viktor Kocbek.

Končane je poravnalne postopanje tvrdke Strlič in drug v Zürich ter posestnika in trgovca Janeza Gubanca v Vodich.

Ze v 24 urah

harva, plesar in kmetiške snali oblike, klobuko na. Skrobi in svetilnik avaj, ovratnike in manšete. Pere, sal, munga in lina domače porile

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4-6. Solanburgova ul. 2. Telefon 54. 25-72.

Politične vesti

Med zastopniki Turčije, Jugoslavije, Grške in Bolgarske so se v Zenevi vodila pogajanja glede vstopa Bolgarske v Balkansko zvezo. Po poročilih grških listov so bila pogajanja uspešna.

Tuji poslaniki so intervenirali pri albanski vladi zaradi drakoniknih kazni, ki jih izreka izredno sodišče v Fieriju. Dosedaj je to sodišče obsodilo na smrt 53 ljudi, na dosmrtno ječo pa 39. Se vedno pa niso vsi procesi končani. Baje akcija tujih poslanikov ne bo imela uspeha, ker je bila zarota preveč na široko organizirana. Skoraj vse uradništvo in vse oficirje je albanska vlada premestila, ker se boji, da so simpatizirali z zarotniki.

120 monarhističnih poslancev je podpisalo proglas, v katerem pozivajo grškega predsednika republike Zaimisa, da odstopi.

Grška vlada je sklenila, da bo plebiscit o zopetni uvedbi monarhije brezpogojno dne 3. novembra.

Za člane Sveta Društva narodov za prihodnje leto so bile izvoljene Poljska, Rumunija in Ekvador.

Odbor petorice je končal svoje delo in na tajni seji Sveta DN predložil predloge. Abesinija naj bi prišla pod kontrolo Društva narodov. Italiji bi odstopila Abesinija pokrajini Ogaden in Harar ali Danakil, Abesinija pa bi prejela pristanišči Džibuti in Zelia. Za red bi skrbela mednarodna policija, ki pa ne bi smela biti sestavljena iz moštva, ki bi pripadalo eni Abesiniji sosedni državi, torej tudi ne Italiji.

Mussolini je izjavil, da velja Italijo dosedaj Abesinija že dve milijardi lir in da se že zaradi tega ne more zadovoljiti z nobenim kompromisom. Kar ponujajo velesile Italiji, je smešno, ker je tisto ozemlje, ki naj bi ga odstopila Abesinija Italiji, sama puščava. Ali mar mislijo, da je on zbiralec pušav. Francija je odstopila Italiji nad 100.000 kvadratnih kilometrov ozemlja, a na vsem tem ogromnem ozemlju so našli po dolgem iskanju samo 62 ljudi. Da bi velesile odstopile same od sebe Italiji kakšno kolonijo, tudi ni pričakovati in zato ni za Italijo drugega izhoda, kakor da si sama osvoji ozemlje, ki ga potrebuje za svoje prebivalstvo.

Med Francijo in Anglijo je prišlo do soglasja glede sankcij, ki jih je treba podvzeti proti Italiji, če bi ta napadla Abesinijo. Francija se bo udeležila gospodarskih sankcij proti Italiji ter bo odklonila kredite, za katere prosi Italija.

Anglija bo s svojim ladjevjem zaprla Gibraltar, Dardanele in Sueški prekop, da prepreči Italiji dobavo petroleja.

Italijanski poslanik v Londonu je interveniral pri angleški vladi, da bi tudi ona jamčila za neodvisnost Avstrije. Odgovorili pa so mu, da mora biti najprej poravnani italijansko-abesinski konflikt in šele potem bo Anglija razpravljala o avstrijskem vprašanju.

Italijanski tisk je zaradi angleškega nastopa silno razburjen ter piše, da žene Anglija hladnokrvno Evropo v vojno.

Mussolini je prevzel še ministrstvo za propagando, da vodi sedaj že 8 ministrstev.

Anglija je dirigirala tudi svoje brodograditelje Tibega oceana v Sredozemsko in Rdeče morje. Samo na egiptski obali je zbranih že 90 angleških bojnih ladij.

Nekateri angleški listi so začeli pisati o potrebi zopetne uvedbe splošne vojaške dolžnosti.

Abesinski cesar je izjavil, da na podlagi zadnjih poročil iz Rima ne verujejo več v mirno rešitev spora.

Abesinska vlada je odredila evakuacijo mest Adue in Ausuma, ker sta preblizu meje.

Laval bo odstopil kot predsednik vlade, kakor hitro bi se začel vojni pohod Italije proti Abesiniji. Tako pišejo nekateri francoski listi. Kot Lavalova naslednika imenujejo listi Herriota in Flandina.

Nemčija in Poljska sta se baje dogovorile o razdelitvi Litve. Nemčija bi dobila Klajpedo, ostali del Litve pa bi dobila Poljska. Baje Angleži ne nasprotujejo temu načrtu. Vprašanje je samo še, kako bodo sprejeli ta načrt svetjati.

Španski mornariški minister Villanova je odstopil, ker se ne strinja z namero vlade, da dobi Katalonija zopet svojo avtonomijo.

Španska vlada je odstopila, ker se je agrarna stranka solidarizirala z odstopivšim mornariškim ministrom.

Denarstvo

Stanje Narodne banke

Izkaz Narodne banke z dne 15. septembra izkazuje te izpremembe (vse v milijonih Din):

Skupna zlata in devizna podloga se je povečala za 9.1 na 1.385.2. Devize ki niso v podlogi so se povečale za 15.5 na 242.5. Vsota kovanega denarja v niklju in srebru se je povečala za 17.9 na 252.1.

Posojila so se skupno povečala za 24.3 na 1.797, od teh menična za 24.3 na 1.533.3.

Razna aktiva so narasla za 6.16 na 447.7.

Obtok bankovcev se je zmanjšal za 11.3 na 4.657.0, obveze na pokaz pa so narasle za 78.3 na 1.273.8, obveze z rokom so se zmanjšale za 4.7 na 221.3, razna pasiva pa so se povečale za 12.1 na 268.2.

Skupno zlato in devizno kritje se je zmanjšalo od 30.15% na 30.01%, samo zlato pa od 27.76% na 27.45%.

Nemčija plačuje Amerikancem višje obresti

Nemčija je nepričakovano sporočila ameriškim lastnikom Dawesovih in Youngovih posojil, da jim bo izplačala v kratkem zapadle kupone v dolarjih, kar pomeni, da se bodo ti obrestovali po 5, odtodno po 4 odstotke, dočim bi se izplačilo v Dawes markah obrestovali le po 3.5 odtodno po 2.75%. Nemčija bo na ta način izplačala ameriškim lastnikom 1 milijon dolarjev več, kakor je dosedaj plačevala. Ta ustrežljivost Nemčije je posledica strahu, da Amerika ne bi 14. oktobra, ko poteče z Nemčijo dogovorjena klavzula o največji ugodnosti, te več obnovila. Baš sedaj pa je sklenila Amerika z Belgijo, Švedsko in nekaterimi drugimi državami zelo ugodne carinske pogodbe, ki bi prišle v dobro tudi Nemčiji, če bi ta imela z Ameriko še pogodbo o največji ugodnosti. Izključeno pa je, da bi Amerika tako pogodbo sklenila, dokler Nemčija izvaja proti Ameriki devizno politiko, ki jo smatra Amerika kot zapostavljanje interesov ameriških državljanov. Zato nakrat nemška popustljivost.

*

Na seji ljubljanskega občinskega sveta je bilo sklenjeno, da se ravnatelj Mestne hranilnice dr. Černe pokliče zopet v aktivno službo.

Zlata podloga Rumunske narodne banke znaša po zadnjem izkazu 10.6; obtok bankovcev 21.48, obveze na pokaz pa 8.6 milijard lejev. Zlato kritje znaša 35.26%.

Zlata podloga Francoske banke se je po izkazu z dne 7. avgusta povečala za 315 milijonov na 72.057 milijonov frankov.

Švicarski zlati zaklad se je v dobi od 1. do 7. septembra povečal za 6 na 1.372 milijonov švicarskih frankov.

Obtok bankovcev se je po zadnjem izkazu Reichsbanke zmanjšal od 5951 na 5913 milijonov mark, zlata in devizna podloga pa se je povečala za 100.000 mark na 100.2 milijona mark.

Po vzgledu Avstrije namerava tudi Madžarska najeti notranje posojilo 150 milijonov pengov za plačilo vseh dolgov in za investicije. Posojilo bi se obrestovalo po 3% ter bi bilo premijsko.

Anglija je imela od svojih posojil in investiranih kapitalov v tujini lani 158 milijonov funtov ali skoraj 36 in pol milijarde dinarjev čistega dohodka.

Svetovni trgi in vojna nevarnost

Nade na mirno rešitev italijansko-abe-sinskega spora so vedno manjše in zato se na svetovnih trgih že računa z vojno nevarnostjo. Na angleških in ameriških trgih je nastala dne 17. t. m. nakrat čvrsta tendenca za pšenico. Ta se pojavlja tudi v Južni Ameriki in računa se s tem, da bodo tudi sovjeti izkoristili sedanjo ugodno konjunkturo in virili znatne količine pšenice na trg. Pofrošnja bakra sicer ni mnogo narasla, vendar pa so cene bakru čvrste.

»Službeni list«

kr. banske uprave Dravske banovine z dne 21. septembra objavlja: Uredbo o ustroju ministrstva za pošto, telegraf in telefon. — Naredbo o ugodnosti za opravljanje obrta brez stalnega bivališča za prebivalce neklih vasi Primorske banovine. — Odločbo o dopolnitvi odredbe o postavitvi komisarijev za pregled izvoznega sadja. — Naknadno razporeditev poslov pri državnem svetu. — Razne razglase sodišč (med njimi 18 dražbenih oklicev) ter uradov ter razne druge objave.

TEDEN LJUBLJANSKI BORZI

Prebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendenca čvrsta; promet Din 2,053.714.47.

V tekočem borznem tednu so bili perfekturirani znatno manjši devizni zaključki nego v preteklem tednu. Kajti skupni tedenski devizni promet je ponovno nadoval, in sicer skoro za en milijon dinarjev (vse v tisočih dinarjev):

Devize: Amsterdam minul ted. (64), tek. ted. 45, Din. dev. (430) 94 avstr. priv. klir., Dunaj (1226) 1105 priv. klir., Curih (197) 228, London (599) 255 inkl. priv. kliring, Madrid (177) —, Newyork (156) 82, Praga (—) 6, Pariz (75) 213, Solun (38) —, Trst (52) 26.

Največji padec prometa izkazuje dinarska deviza, dalje London in Madrid, čigar zaključki so znašali v prejšnjem borznem tednu še Din 177.000—, a so tokrat povsem izostali. Nasprotno pa je porastel devizni promet v Parizu, in sicer za 188.000 Din.

Na poedinah borznih sestankih je bil dosežen ta-le dnevni devizni promet:

Dne 16. sept. 1935 Din 711.393.23 Dunaj-Pariz
Dne 17. sept. 1935 Din 324.349.45 Dunaj
Dne 18. sept. 1935 Din 517.708.88 Lond.-Curih
Dne 19. sept. 1935 Din 329.845.87 Dunaj
Dne 20. sept. 1935 Din 170.417.04 Dunaj

V treh tednih tekočega meseca je znašal skupni devizni promet le nekaj čez 10 milijonov dinarjev, kar znači v primeru s preteklim mesecem znatno nazadovanje.

Narodna banka je še vedno morala posredovati v Curihu, Parizu in Amsterdamu, in sicer v dosedanjih mejah, ter dala skupaj za Din 125.000— deviznega blaga na razpolago.

Izmed privatnih kliringov očituje najživahnější devizni promet avstrijski privatni kliring, potom katerega so bili dnevno perfekturirani zaključki na bazi Din 8'50 do Din 8'60, le v sredo in petek na bazi Din 8'55 do Din 8'65.

S' primo Narodne banke 16. sept. 1935. — 20. sept. 1935.				
Devize	povpr. ponudba	povpr. ponudba	Din	Din
Amsterdam	2948'46	2962'76	2968'86	2983'46
Berlin	1756'08	1769'95	1756'08	1769'95
Bruselj	738'47	743'53	739'90	744'96
Curih	1424'22	1431'29	1424'22	1431'29
London	216'28	218'29	215'48	217'58
Newyork	4343'34	4380'25	4354'64	4399'96
Pariz	288'67	290'21	288'93	290'37
Praga	181'05	182'16	181'33	182'44
Trst	359'39	359'47	357'24	360'32

V razdobju tega tedna so se okrepili devizni tečaji Amsterdama (za + 20.70 toč.), Bruslja (+ 1'43), Newyorka (+ 10'70), Pariza (+ 0'26), Prage (+ 0'28) in Trsta (+ 0'85). Edini London je popustil za 0'75 poena, dočim je Curih notiral brez izprememb, Berlin je bil včeraj trgovan na bazi tečajev od 16. t. m.

Efektno tržišče

Tendenca neizpremenjena stalna.

Industrijski in bančni papirji še vedno niso beležili, med tem ko so bile v državnih papirjih dosežene na ponedeljkovem, oziroma petkovem borznem sestanku te-le notice:

Dne 16. septembra, 7% invest. posojilo Din 80—80, 8% Blair Din 80—82, 7% Blair Din 71—78, 7% Seligman Din 75—78, 4% Agrarne obv. Din 45—47, 6% Begluške obv. Din 64—64, 7% stab. pos. Din 80—v povpr., 2 1/2% Vojna škoda Din 369—372.

Dne 20. septembra, 7% invest. posojilo Din 79—81, 8% Blair Din 80—81, 7% Blair Din 72—73, 7% Seligman Din 75—77, 4% Agrarne obv. Din 45—46, 6% Begluške obv. Din 63—65, 7% stabilizac. pos. pon. Din 80—, 2 1/2% Vojna škoda Din 367—368.

Za malenkost dveh točk je popustila Vojna škoda, ostali državni papirji pa so večji del beležili brez tečajnih oscilacij. Brez notice so ostale 5% obveznice za financiranje javnih del.

Edini efektini promet zaznamuje ponedeljkov borzni sestanek, na katerem je bil perfekturiran večji zaključek 7% investicijskega posojila po tečaju Din 80— in 6% begluških obveznic po tečaju Din 64—. Manjši efektini zaključek tega dne je zabeležen tudi v Vojni škodi.

Žitno tržišče

Tendenca še vedno zelo čvrsta.

Stalno se je povpraševalo po koruzi in pšenici, promet pa je bil naravnost minimalen. Tekom tega tedna se je podražila bačka koruza za Din 2—, banatska za Din 3—, oves za Din 4'50, moka pa za

Din 10— pri 100 kg. Od 16. t. m. dalje beleži prekmurska pšenica na bazi dinarjev 140— in bačka pšenica na bazi dinarjev 142—, torej znatno višje kot jo plačuje Prizad. Od četrtega 18. t. m. naprej notira ta bačka pšenica za Din 3—, prekmurska pa za Din 10— višje pri 100 kg.

Zito

Koruzi:		
popolnoma suha, s kvaliteto		
garancijo, fco. vagon bačka		
postaja, plačljivo proti du-	97—	100—
plikatu		
popolnoma suha, s kvaliteto		
garancijo, fco. vagon banat.		
postaja, plačljivo proti du-	95—	97—
plikatu		
Pšenica:		
bačka 79/80, promptna dobava	145—	147'50
prekmur. 78, prompt. dobava	150—	152'50
Oves:		
nov, zdrav, suh, rešetan, fco.		
vagon slavonska postaja,		
plačljivo proti duplikatu	112'50	115—

Mlevski izdelki

Moka:		
pšenična Og, banatska postaja,		
eksl. prometni davek, plač-		
ljivo proti duplikatu	220—	230—
pšenična Og, bačka postaja,		
eksl. prometni davek, plač-		
ljivo proti duplikatu	220—	230—
pšenična 2, bačka postaja,		
eksl. prometni davek, plač-		
ljivo proti duplikatu	200—	210—
pšenična 5, bačka postaja,		
eksl. prometni davek, plač-		
ljivo proti duplikatu	180—	190—
Orobzi:		
pšenični, debeli, v egal. 50 kg		
vrečah, bruto za neto, eksl.		
prom. davek, franko vagon		
bačka postaja	100—	105—

Lesno tržišče

Tendenca neizpremenjena mlačna.

Po novejših vesteh se je v Italiji stavba na sezona zbog novih razmer popolnoma ustavila. Nova dovoljenja za zidanje se sploh več ne izdajajo, radi česar je izvoz tramov in desk v Italijo, skoro povsem prenehal. Naravno je tudi povpraševanje po tem lesu precej popustilo, kar seveda ni ostalo brez vpliva na cene, ki so baš zadnje dni nekoliko nazadovale.

V bukovini se zbog previsokih italijanskih carin ne more govoriti o kakem izvozu. Povpraševanje po testonih je malenkostno, pač pa je več zanimanja za bukove hlode, katere potem italijanski importerji obdelajo na svojih žagah.

V hrastovini se le bolj malo izvažja. V poštev pridejo še vedno le neobrobjeni plohi in podnice.

Zivahnější je povpraševanje po gorivu, ker se bližamo zimi. Kljub temu pa se cene drvam in oglju niso še izboljšale.

Tudi obrtniki za individualno zaščito

Konferenca obrtniških zbornic v Beogradu je sklenila, da se izjavi za individualno zaščito kmeta. Obenem pa zahteva enako zaščito tudi za obrtnika. Ta zaščita naj bi slonela na teh načelih:

1. Obrtnik more za dolgove, nastale pred 20. 4. 1932 predlagati odplačilni načrt in to: če je aktiven, če ponudi 100% odplačilo svojih dolgov, če ponudi 5% obrestovanje in amortizacijo v 6 do 10 letih.

2. Obrtnik-dolжник, ki je obenem upnik zaščitene denarnega zavoda ali kmeta, uživa glede svojih dolgov isto zaščito ko zaščiteni zavod ali kmet.

3. Obrtnik-dolжник plača svoje dolgove zaščitenu denarnemu zavodu po istih načelih, po katerih likvidirajo svoje obveznosti dotični denarni zavodi.

4. Za vse dolgove obrtnikov, nastale pred 20. 4. 1932, se plačuje največ 5% obresti, pri čemer so vračunane tudi vse provizije in drugi podobni stroški.

5. Iz uredbe o zaščiti kmeta so izvzeti vsi dolгови, nastali od nakupa blaga in obrtniških uslug.

6. Dolgovi do privilegiranih državnih zavodov ter obrtniškim kreditnim združenjem so iz zaščite izvzeti.

Za obrtnike, ki niso aktivni, pa zahteva konferenca, da se uvede obvezna prisilna poravnava izven stečaja, če nudi dolжник najmanj 40% kvoto, 5% obrestovanje in amortizacijo v 6 do 10 letih.

Končno je zahtevala konferenca, da se obrtniki zaščitijo najmanj v tej meri ko kmetje.

Predsednik konference Stanojević je sicer v resnici predsednik Zanatske ban-



Naš pravi domači izdelek

ke, vendar pa mislimo, da zaradi tega ni potrebno, da bi bili baš privilegirani državni zavodi izvzeti iz zaščite, ko bi vendar ti, kot privilegirani in močni denarni zavodi morali v prvi vrsti nekaj žrtvovati za olajšanje dolgov kmetov in obrtnikov. Če velja kmetijska zaščita za vsak denarni zavod, naj velja tudi za državne privilegirane. Konferenca obrtnikov, ki je zavzela nasprotno stališče, ni dobro pejmovala svoje naloge.

Dobave-licitacije

Gradbeni oddelek Direkcije drž. železnice v Ljubljani sprejema do 27. septembra ponudbe o dobavi hrastovih plohov, borovih ali mecesnovih mostnic. (Pogoji so na vpogled pri oddelku.)

Direkcija drž. rudnika Vrdnik sprejema do 26. septembra ponudbe o dobavi 150 plošč pločevine in 5 kg pocinkane pločevine.

Direkcija drž. rudnika Velenje sprejema do 2. oktobra ponudbe o dobavi električnega materiala, tesnilnih obrobov za »Klinger« parne ventile, 2 stožčastih koles, 25 m azbestne tkanine, 200 m azbestne vrvice in 800 m² krovne lepenke.

Dne 27. septembra bo pri Komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija za dobavo 700 kg marmelade iz sliv, 1000 kg suhih sliv, 200 kg suhega grozdja, 70 kg kakaoa, 50 kg čaja, 300 kg konzerviranih paradižnikov, 4000 citron in 50 kg joghurta ali kislega mleka dnevno. (Pogoji so na vpogled pri komandi.)

Menjalnica na postaji Rakek se odda v triletni zakup z ofertno licitacijo dne 15. oktobra pri Direkciji drž. železnice v Ljubljani.

Mesto diplomiranega gradbenega inženjerja je razpisano pri referentu inženjerije Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. Ponudbe je vložiti do 5. oktobra t. l. pri komandi. (Razpis je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI.)

Dne 2. in 3. oktobra bosta pri Komandi savske divizijske oblasti v Zagrebu licitaciji za dobavo živil (lihol, zdrob, mast, testenine, sladkor, olje, krompir, kis, riž itd.).

Dela za adaptacije pekarnic v Celju se oddajo z ofertno licitacijo dne 30. septembra pri referentu inženjerije Komande dravske divizijske oblasti v Ljubljani. — (Pogoji in proračun so na vpogled pri inženjerskem oddelku te komande.)

17. zvezek Trgovsko-gospodarskega leksikona

se je zaradi tarifnega gibanja grafičnega delavstva nekoliko zakasnil. — Kakor pa sporoča založništvo, se bo ta zamuda nadoknadila. 17. zvezek trg.-gospodarskega leksikona objavlja geselca od »Kalkulacija v poljedelstvu« do »Klobučarska industrija«. Podrobneje so obdelana vprašanja: Kalkulacijska bilančna teorija, kamnoseška industrija, kapital in kapitalizem, karteli, kartofeka, kava in trgovina s kavo, kavci, kavček, razne kazenske zadeve, kemični elementi in kemična industrija, keramična industrija, Kitajska, klavnična in konzervna industrija, razne klavzule in klobučarska industrija. Posamezna poglavja so še bolj obdelana, ko v prejšnjih zvezkih in se vidi v Trg.-gospodarskem leksikonu lep napredek. Vedno bolj se vidi, da bo založništvo v resnici izpolnilo svojo obljubo in dalo poslovnemu svetu leksikon, ki bo popolnoma zadovoljujoč. Zato toplo priporočamo naročbo na Trgovsko-gospodarski leksikon.

3. mednarodni hranilniški kongres v Parizu

Moč hranilnic v svetu

10

Neprecenljive važnosti so hranilnice za manj premožne sloje našega prebivalstva. Smatralo se namreč vedno za svojo glavno nalogo, da dajejo cenena posojila zopet onim slojem, ki tudi predstavljajo večino vlagateljev. Saj imajo slovenske hranilnice danes nad 146.000 vlagateljev, izvenslovenske pa nad 65.000, torej skupno 212.000 vlagateljev, ki so koncem junija 1935 imeli Din 1.927.204.486 — vlog.

Tudi posojila so razdeljena na veliko število dolžnikov. Koliko zasebnih in javnih nameščencev, koliko delavcev in pripadnikov svobodnih poklicev si je postavilo lastni dom s pomočjo hranilniškega posojila, koliko dijakov je doštudiralo z njihovo pomočjo, koliko trgovcev in obrtnikov se je osamosvojilo s pomočjo teh posojil. Postavili so si tako prodajalnice, delavnice, skladišča, tovarne, v katerih so zaposlovali in zaposlujejo stotine in tisoče delovnih moči.

Pri gradbah novih hiš in drugih poslopij so zaposleni obrtniki in delavci skoro vseh strok, ki so torej vsi odvisni od gradbene delavnosti. Od česa pa je od-

visna gradbena delavnost? Predvsem od dolgoročnih posojil, namenjenih za gradbene namene. Malokdo je tako srečen, da more postaviti lastni dom le iz lastnega denarja, temveč je prisiljen, obrniti se na denarni zavod, da mu da posojilo za plačilo velikega dela gradbenih stroškov. Taka dolgoročna posojila za gradbene namene so dajale pri nas predvsem hranilnice. Zakaj danes ni gradbene delavnosti, sledi jasno iz današnjih prilik.

Hranilnice so izplačale svojim vlagateljem tako ogromne zneske, da jim je onemogočeno dajanje dolgoročnih posojil. Samo hranilnice v Dravski banovini so izplačale v zadnjih 4 letih svojim vlagateljem vsaj 400 milijonov dinarjev več kakor so prejele v istem času od njih vlog.

Teh nad 400 milijonov dinarjev bi zadostovalo za blizu 10.000 novih posojil, ako se računa s povprečnim zneskom posojila okrog Din 40.000 — 10.000 podjetnih ljudi bi torej bilo moglo dobiti nova posojila, ki bi bila v večini primerov služila za zgraditev novih hiš. Koliko ljudi bi bilo našlo zasluzka na teh stavbah?

Vzrok nezaposlenosti je predvsem v tem, da leži denar skrit po raznih blagajnah in drugih skrivališčih. Ko bo prišel ta denar na dan, bo tudi konec krize v vseh panogah našega gospodarstva.

Znatno bo tudi hranilnicam pomagano, ako bo čimprej sprejet pripravljeni zakon o hranilnicah in bo

zopet hranilnicam vrnjena njihova stara pravica do sprejemanja pupilnih vlog, torej sodnega denarja, denarja mladotnikov, občin, cerkva in raznih fondov, ki so ga imele koncem leta 1934 hranilnice v Dravski banovini nad 75 milijonov dinarjev, izvenslovenske hranilnice pa tudi skoro 70 milijonov, torej skupaj blizu 150 milijonov. Dotok teh vlog je bil v prejšnjih časih tako stalen, da so hranilnice z njimi računale. Odkar pa hranilnice tega denarja ne smejo več sprejemati, jim občutno manjka. Saj so bile nekatere hranilnice ustanovljene predvsem radi sprejemanja tega denarja, ki naj bi se nalagal predvsem v domačem kraju. Te vloge znašajo n. pr. pri občinski hranilnici v Murski Soboti okrog 65%, pri Gradski štedionici v Subotici pa l. 1931 55%. Torej bo za hranilnice v vseh krajih naše države ogromnega pomena, ako se jim bo zopet vrnila pravica sprejemati pupilni denar, in ako se glede kmečke zaščite izenačijo z zadrugami.

V zadnjem času je tudi Narodna banka Kraljevine Jugoslavije pokazala večje zanimanje za rešitev težav naših denarnih zavodov. Pot guvernerja Narodne banke v Zagreb, Ljubljano in druge kraje nam daje nado, da smejo računati tudi hranilnice na pomoč Narodne banke, ki je izjavila, da hoče poskrbeti za ureditev našega denarnega trga. To je v interesu celokupnega našega gospodarstva, obenem pa tudi države, samouprav in državljanov.

Zunanja trgovina

Izvoz jabolk v Nemčijo

Prizad stavlja izvoznikom na razpolago izvozni kontingent v višini 1000 vagonov nepakiranih jabolk za čas od 25. septembra do konca leta. Za izvoz jabolk v razsutem stanju je potrebno posebno dovoljenje Prizada, ki ga ta daje po zadružnih organizacijah ali po onih izvoznikov. Za dovoljenja je zaprositi šele pri odpremi, neizkoriščena dovoljenja pa je treba v osmih dneh vrniti, da jih lahko Prizad dodeli drugim. Nova dovoljenja bodo dobili le izvozniki, ki dokažejo, da so prejšnja že uporabili. Ta kontingent ne uživa zaradi znižane nemške carine nobene izvozne premije. Za pošiljanje pakiranih jabolk ni potrebno nikako dovoljenje, ter je za nje določen kontingent 100 vagonov v odprtih zabojih najmanj 40 kg. Pošiljkam pa mora biti dodana tiskovina o carinskem poreklu.

Vsaka pošiljka sadja mora brezpogojno imeti jugoslovansko fitopatološko potrdilo, da izvira sadje iz zdravega sadovnjaka in da ni v okolici 10 km okužbe po uši San Jose.

*

V Beograd je prišla madjarska delegacija, da začne pogajanja za sklenitev nove trgovinske pogodbe med Jugoslavijo in Madjarsko.

Češpelj je bilo dosedaj izvoženih 847 vagonov, in sicer: 408 vagonov v Češkoslovaško, 362 v Avstrijo, 63 v Nemčijo, 10 v Anglijo, 3 v Švico in 1 vagon v Poljsko. Francoska vlada je dovolila Jugoslaviji dodatni uvozni kontingent za jabolka v višini 1500 stotov za tretje četrtletje, za četrto četrtletje pa uvozni kontingent v višini 5000 stotov.

Rumunska zunanja trgovina je bila v prvih 7 mesecih t. l. aktivna za 2 milijarde lejev. Uvoz je znašal v tem času 5.940, izvoz pa 8.008 milijonov lejev.

Nemčija je v avgustu uvozila blaga za 318, izvozila pa za 368 milijonov mark. Njena aktivna bilanca se je v primeri z julijem popravila od 29 na 50 milijonov mark.

Vrednost francoskega uvoza je znašala v avgustu 1697 milijonov frankov, izvoza pa 1171 milijonov. V prvih 8 mesecih 1935 je Francija uvozila več blaga za 3811 milijonov frankov.

Doma in po svetu

Dr. Dušan Peleš, bivši radikalski voditelj, je dobil pooblastilo za organizacijo JRZ v Savski banovini.

Izšel je ukaz o premeštitvah sreskih načelnikov in podnačelnikov v Sloveniji. Nekateri so premeščeni v južne kraje, nekateri pa se vrnejo iz južnih krajev v Slovenijo.

Za novega člana drž. razredne loterije je bil imenovan Svetozar Stanišić, bivši tajnik okrožnega odbora v Beogradu.

Dve novi popolni gimnaziji sta ustanovljeni v Peči in Prokuplju.

Za načelnika novo ustanovljenega valutno-bančnega oddelka pri finančnem ministertvu je imenovan Nikola Stanojević, ravnatelj Zveze zavarovalnih družb Jugoslavije.

Za nove kanonike v Ljubljani so imenovani dr. Zupan, dr. Gregorij Žerjav in Josip Šimenc. Ljubljanski stolni kapitelj je s tem po mnogih letih polno zaseden.

V Vrhu je bila v smislu sklenjene konvencije z Rumunijo otvorena rumunska manjšinska šola, na kateri bodo poučevali učitelji iz Rumunije.

Upravni svet celjske cinkarne je odklonil delavske zahteve, ker da so delavci v cinkarni s povprečnim zaslužkom 42.70 Din za šitho itak najboljšje plačani delavci v celjski okolici in ker bi moralo podjetje pri povišanju mezd reducirati obrat na minimum. Podjetje pa itak že 10 let ne plačuje nobene dividende. Delavci teh razlogov niso sprejeli in so stopili v splošno stavko.

Poljedelskim delavcem, ki so mesto v denarju bili plačani v pridelkih, je dovoljen za te popust in plačajo na železnici za prevoz pridelkov samo eno tretjino. Na tovarnem listu pa morajo imeti potrdilo delodajalca, koliko žita so zaslužili, občina pa mora potrditi, da so navedbe delodajalca resnične.

Jules Cambon, eden največjih francoskih diplomatov, ki je bil tudi član Francoske akademije, je umrl v visoki starosti skoraj 90 let. Za časa maroške afere je preprečil vojno med Nemčijo in Francijo, ker je pripravil svojo vladu do tega, da je odstopila Nemčiji nekaj Konga za priznanje francoske pravice nad Marokom. Zlasti se je tudi proslavil ob izbruhu in med svetovno vojno ter igral vidno vlogo tudi na mirovni konferenci.

Svetovno razstavo naj bi po predlogu ministra Najmana priredila Češkoslovaška leta 1938. Minister pravi, da so bile dosedaj skoraj vse svetovne razstave aktivne in češkoslovaška industrija je tako močna, da mora spraviti skupaj za razstavo potrebnih 100 milijonov Kč.

100 milijonov Kč so pustili letos češkoslovaški izletniki in letoviščarji v Avstriji.

Židje v Nemčiji ne bodo več smeli razobešati državnih zastav. Če bodo razobešili zastave, potem smejo samo židovske.

Italija sodeluje pri emisiji novih delnic avstrijske donavske paroplovne družbe v višini 10 milijonov šilingov. Družba bo nabavila 4 parnike po 1000 ton ter bo ves svoj vozni park preuredila na petrolejski pogon, da bi se na ta način stroški prevoza znižali.

Na seji proračunskega odbora Društva narodov je zahteval Laval, da se zniža proračun DN za 10 odstotkov.

Več sto žen in otrok angleških uradnikov na Malti je zapustilo Malto in odpotovalo v Anglijo.

200.000 Din v gotovini je padlo iz avtomobilskega voza na potu Podgorice—Kolašin—Berane. Res, sijajne razmere morajo biti na tamošnji pošti!

Veliki kanal, ki ga grade sovjeti iz Volge v Moskvo, bo l. 1937 izročen prometu. Vse delo bo veljalo 1.400 milijonov rubljev.

Tržna poročila

Naše sadje na tujih trgih

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine javlja za 18. september: Na dunajski trg je prišlo 15 vagonov češpelj, ki so se prodajale po stojnicah po 28 grošev za kg. Naše češpelje se prodajajo v avstrijski provinci (Salzburgu, Linzu itd.) povprečno po 33 do 34 grošev. Smederevsko grozdje se je prodajalo na Dunaju povprečno po 75 do 78 grošev, bolgarsko »Afus Ali«, ki ga je prišlo 2 vagona, pa po 90 grošev.

Na praški trg je prišlo 6 vagonov naših svežih češpelj, ki so se prodajale po 130 do 150 Kč za 100 kg. V Pragi je še 12 vagonov naših neprodanih češpelj. — Smederevskega grozdja je prišlo v Prago dva vagona. Grozdje se je prodajalo po 380 do 400 Kč, bolgarsko grozdje pa je doseglo ceno 450 do 5000 Kč.

Naše renetke so se v Pragi prodajale povprečno po 220, bolgarske pa po 280

Kč za 100 kg. Druge vrste naših jabolk so dosegle v Pragi samo ceno do 170 Kč.

V Berlinu so se prodajala naša jabolka povprečno po ceni 30 mark za 100 kg. Smederevsko grozdje se ni prodajalo dražje ko po 38 mark za 100 kg.

Vsa podrobnejša pojasnila daje Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu. Vprašati na telefonsko številko 28.327 med 11 in 13 in med 17 do 19. uro.

Radio-Ljubljana

Nedelja, dne 22. septembra. — 7.30: Priobivanje čistega in zdravega mleka (Pavlica Franjo) — 8.00: Čas, poročila, spored — 8.15: Radijski orkester — 10.00: Versko predavanje (p. Valerian Učak) — 10.15: Prenos cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda v Ljubljani — 11.00: Prenos promenadnega koncerta vojaške godbe — vmes pravljice iz stare Indije (g. Danilo) — 12.30: Čas, obvestila, spored — 16.00: Plošče — 16.15: Za našo gospodinjo: O sadju (gdč. Travnova) — 16.30: Naša pesem. Pevski zbor »Cankar« — 19.30: Nac. ura — 20.00: Čas, poročila, spored, obvestila — 20.15: Plošče — 20.35: Berlioz: Faustovo pogubljenje (prenos iz Turina) — 22.00: Čas, poročila, spored.

Ponedeljek, dne 23. septembra — 12.00: Odlomki iz zvočnih filmov (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Klavirski sol. koncert na ploščah — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Zdravniška ura (dr. Bogomir Magajna) — 18.20: Saksofon solo (plošče) — 18.40: Načrt naše drame za bodočo sezono (prof. Kobler) — 19.00: Čas, poročila, vreme, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 20.00: Tamburaški orkester — 22.00: Čas, poročila, spored — 22.15: Venčki lahke glasbe, Radijski orkester.

Torek, dne 24. septembra — 12.00: Iz solnčne Španije (plošče) — 12.45: Vreme, poročila — 13.00: Čas, obvestila — 13.15: Narodni napevi s spremljevanjem radijskega orkestra (gd. Korenčanova, Rupnikova, gg. Franzl, Petrovič) — 14.00: Vreme, borza — 18.00: Valčkova ura, radijski orkester — 18.40: Kitajske npravi (Franc Terseglav) — 19.00: Čas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30: Nac. ura — 20.00: Revija naših tenorjev — 21.15: Operni zvoki, radijski orkester — 22.00: Čas, poročila, spored, vreme — 22.15: Radijski orkester — 22.30: Angleške plošče.



LOVRO ROZMAN

Telefon 29-97

Specijalna delavnica tehtnic, uteži in drugih meril

LJUBLJANA Pred prulami 5

- Pleskarsko in sobo-slikarsko delo
- izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi

Liubljana

Gregorčičeva ul. št. 17 c

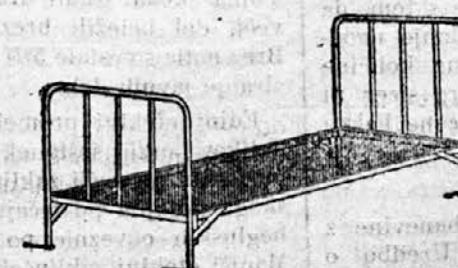
Telefon 22-67



KLIŠEJE
vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše

KLIŠARNA ST-DEU
LJUBLJANA-DALMATINOVA 13

STRGULEC PAVEL



Prva ljubljanska izdelovalnica vseh vrst železnih postelj in žičnih posteljnih vložkov

LJUBLJANA

Gospodarska cesta 13 (Količe)

Trgovci! Naročajte blago pri tverdkah, katere oglašajo v „Trgovskem listu“!